

چالش‌های اقتصاد ایران (تقابل دیدگاه‌های رقیب)

این کتاب در ۲ جلد نوشته حمید ابریشمی، عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران، با همراهی ۲ اقتصاددان دیگر یعنی دکتر حسین درودیان و دکتر مهدی نوری است. دغدغه اصلی این کتاب پرهیز از لایه‌بحث‌های یکجانبه‌درباره مسائل اقتصاد ایران و رسیدن به نقطه‌ای است که خواننده بتواند صحبت‌های موافقان و مخالفان را به طور کامل شنیده و متوجه شود. دکتر ابریشمی در رابطه با ۱۴ موضوع مهم اقتصاد ایران با متنی ساده و روان تمام ادله مخالفان و موافقان را شرح داده و در نهایت با کمک خود مخاطب که الان به نقطه‌های بسیار خوبی از حيث اطلاعات اقتصادی رسیده است اقدام به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری می‌کند. جلد یک به موضوعات اصلاح نظام پرداخت پارانه، خصوصی‌سازی، افزایش جمعیت، سرمایه‌گذاری خارجی، سهام عدالت، حذف صفر از واحد پولی و مالیات بر ارزش افزوده پرداخته و جلد ۲ به نرخ ارز، صندوق‌های بازنشستگی، اشتغال و بیکاری، تورم، مالیات، نظام بانکی، سرمایه‌گذاری و بورس ایران می‌پردازد. این کتاب با اینکه سال ۱۳۹۵ منتشر شده اما تمام موضوعات آن مانند اصلاح نظام پرداخت پارانه‌ها، آزادسازی قیمت‌ها و یا موضوع حذف صفر از واحد پولی، موضوعاتی است که الان نیز اقتصاد ایران با آنها درگیر است و صحبت‌های پیرامون‌شان همچنان همان استدلال‌های طرح شده در کتاب است که به شکل جامع بررسی شده. خواندن این کتاب به شما کمک می‌کند به بهترین نحو از پیچیدگی‌های مسائل اقتصاد ایران مطلع شده و در زمان تحلیل یک مساله مانند نرخ ارز، از تمام زوایا با تحلیلی متقن و صحیح به موضوع بپردازید.

اخبار

تأمین ارز ۳۰ میلیارد دلاری واردات

بانک مرکزی از ابتدای سال تا ۱۹ ت مهرماه، ۳۰٫۷ میلیارد دلار ارز برای واردات تأمین کرده که ۷۸ میلیارد دلار آن به کالاهای اساسی و دارو اختصاص یافته است؛ ذرت، دانه‌های روغنی و روغن در صدر قرار دارند. به گزارش ایسنا، بانک مرکزی از ابتدای سال جاری تا ۱۹ ت مهرماه، ۳۰ میلیارد و ۶۸۴ میلیون دلار ارز برای واردات کالاهای اساسی، دارو، صنایع و خدمات تأمین کرده است. طبق اعلام مرکز مبادله ایران، از این مبلغ، ۲۱ میلیارد و ۹۹۳ میلیون دلار به بخش تجاری و بازرگانی اختصاص یافته است. همچنین واردات کالاهای اساسی و دارو با سهم ۷ میلیارد و ۸۴۶ میلیون دلار، در رتبه بعد قرار دارد. ذرت، دانه‌های روغنی و انواع دلار در صدر تأمین ارز کالاهای اساسی قرار دارند. طی این مدت ۵۸۸ میلیون دلار برنج، ۵۲۰ میلیون دلار جو، ۳۷۵ میلیون دلار گندم و ۲۲۹ میلیون دلار گوشت قرمز وارد کشور شده است.
شایان ذکر است بانک مرکزی از ابتدای سال جاری تا ۱۹ مهرماه، همچنین ۸۴۵ میلیون دلار ارز برای نیازهای خدماتی و غیربازرگانی کشور تأمین کرده‌است.

تسهیلات ۲۰۰میلیون تومانی برای ساخت نیروگاه‌های خورشیدی

قائم‌مقام ساتبا گفت: شهروندان می‌توانند با مراجعه به سامانه «مهرسان» و ثبت‌نام برای ساخت نیروگاه‌های خورشیدی کوچک مقیاس اقدام کرده و تسهیلات لازم را تسقف ۲۰۰ میلیون تومان از طریق بانک‌های عامل با سود ۱۴ درصد و بازپرداخت ۵ ساله دریافت کنند که ۸۰ درصد هزینه‌های ساخت این نیروگاه‌ها را تأمین خواهد کرد؛ سرمایه‌گذاری در این زمینه از سوی مردم حدود ۴۵ تا سال بازگشت سرمایه خواهد داشت. به گزارش ایسنا، حمیدرضا عظیمی، در یک برنامه تلویزیونی قیمت هر کیلووات برق تجدیدپذیر خریداری‌شده از سوی ساتبا در سال ۱۴۰۴ را ۳۸۰۰ تومان اعلام و تصریح کرد: این در حالی است که هم‌اینک قیمت برقی مصرفی شهروندان حدود ۱۵۰ تومان هزینه دارد، بنابراین سبب درآمدزایی برای شهروندان با فروش برق تجدیدپذیر به ساتبا می‌شود. وی با بیان اینکه برای ساخت هر نیروگاه به ظرفیت یک مگاوات به یک‌ونیم هکتار و برای نیروگاه‌های ۵ کیلوواتی به حدود ۶۰ مترمربع زمین نیاز است و تخصیص زمین و مجوزهای اتصال به شبکه از پیش نیازهای ساخت این نوع نیروگاه‌هاست، گفت: شهروندان با نصب ذخیره‌سازها روی نیروگاه‌های خورشیدی خود می‌توانند از برق پایدار برخوردار شوند؛ عمر نیروگاه‌های تجدیدپذیر حداقل ۲۰ سال است و تا ۲۰ سال می‌توانند برق تولیدی را به صورت تضمینی بفروشند. وی اظهار کرد: در سامانه مهرسان، چند پلتفرم برای نصب تا خدمات پس از فروش برای نگهداری نیروگاه‌ها پیش‌بینی شده است که شهروندان با مراجعه به آنها می‌توانند از خدمات مورد نیاز بهره‌مند شوند. عظیمی در پاسخ به اینکه آیا با توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر ناترازی برق برطرف می‌شود، توضیح داد: باید به موازات توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر، شبکه برق، به‌سازی و توسعه باید. همچنین ۷۰۰۰ مگاوات نیروگاه‌های گازی باید به سبیل ترکیبی تبدیل شوند و نوسازی و به‌سازی نیروگاه‌های سیکل ترکیبی در دستور کار قرار گیرد؛ ضمن اینکه مصرف برق نیز باید بهینه شود. وی با بیان اینکه امروز (دربور) افتتاح و آغاز عملیات اجرایی ۶۵۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر در سراسر کشور را با حضور بر خط رئیس‌جمهور شاهد خواهیم بود، اظهار کرد: نیروگاه‌های خورشیدی آماده افتتاح در مقیاس بزرگ و متوسط در ۱۴ استان کشور گسترده شده، هم‌کنون ظرفیت نصب‌شده نیروگاه‌های تجدیدپذیر و عمدتاً خورشیدی حدود ۳۳۰۰ مگاوات است که با افتتاح امروز ۳۳۸ مگاوات نیروگاه مقیاس بزرگ و متوسط و نیز نیروگاه‌های مقیاس کوچک، ظرفیت این نوع نیروگاه‌ها از ۵۵۵۰ مگاوات خواهد گذشت. قائم‌مقام ساتبا اضافه کرد: در برنامه هفتم توسعه، تکلیف بر ساخت ۱۲ هزار مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر است که در آغاز برنامه ۱۰۲۶ مگاوات بوده و هم‌اینک ظرفیت به ۲۵۵۰ مگاوات رسیده است و بر اساس تکلیف برنامه باید تا سال ۱۴۰۷ به ۱۳ هزار و ۱۰۰ مگاوات برسد.

«وطن امروز» از دلایل افزایش قیمت گوشت

باوجود ثبات نرخ ارز ترجیحی گزارش می‌دهد

گوشت گروگان نهاده

واردات نهاده‌های دامی در ۶ماه نخست امسال به ۷٫۲میلیون تن رسید

که نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۱۵درصدی داشت اما عرضه محدودتر شده است

جامعه‌اثر دارد. در همین راستا، گزارش‌هایی از کاهش ذخایر خوراک مرغ در برخی شهرستان‌ها منتشر شده که نشان می‌دهد احتکار نهاده‌ها سراسری و تحت تاثیر اقدامات گروه مافیای بازار است.

■ نقش احتصارگران

نقش احتصارگران نهاده‌های دامی بیش از پیش بر جرسته شده است. این گروه‌های محدود با کنترل کامل بر واردات و توزیع، عملاً قیمت‌گذاری بازار را در اختیار دارند و با هر تغییر جزئی در سیاست‌های داخلی یا خارجی، می‌توانند موجی از افزایشی قیمت را به بازار مصرف منتقل کنند. در حالی که ارز ترجیحی برای واردات تغییر نکرده، قیمت نهاده‌ها در بازار آزاد افزایش یافته و این افزایش، مستقیماً به قیمت تمام‌شده گوشت و مرغ سرایت کرده است. با وجود هشدارهای مکرر، واکنش دولت به این احتصار عمدتاً در حد نظارت‌های سطحی و بی‌نتیجه باقی مانده است. نامه‌های محرمانه درباره کمبود نهاده‌ها از سوی اتحادیه برای مسؤولان ارسال شده است اما به جای اقدام عملی، نگرانی اصلی آنان جلوگیری از رساندای شدن موضوع بوده است. این سکوت، در شرایطی که احتصار روی سفره مردم اثر می‌گذارد نه‌تنها قابل توجه نیست، بلکه به تضعیف قدرت خرید مردم دامن می‌زند.

بر اساس داده‌های اتحادیه دامداران، هرگونه تأخیر در تأمین خوراک دام و طیور، مستقیماً به کاهش تولید و افزایش قیمت پروتئین منجر خواهد شد. این روند، سلامت تغذیه‌ای مردم را تحت تاثیر قرار می‌دهد و تعادل اقتصادی خانوارها را برهم می‌زند و در نهایت، آثار آن فراتر از بازار گوشت و مرغ خواهد بود و روی سایر بازارها نیز تاثیر می‌گذارد. از این رو تا زمانی که احتصار نهاده‌ها شکسته نشود و دولت به جای نظاره‌گری وارد عمل نشود، نمی‌توان انتظار داشت قیمت‌ها به ثبات برسند یا امنیت غذایی کشور حفظ شود.

■ مهم‌ترین عوامل پنهان گرانی پروتئین‌ها

در شرایطی که قیمت گوشت قرمز و مرغ با وجود ثبات نرخ ارز ترجیحی همچنان روند صعودی دارد، یکی از مهم‌ترین عوامل پنهان در این افزایش، نحوه مدیریت بازار نهاده‌های دامی است؛ بازاری که به واسطه احتصار در واردات و توزیع، عملاً از نظارت مؤثر خارج شده است. دولت و دستگاه‌های مسؤول باید به طور دقیق و مستمر بر میزان

واردات نهاده‌های دامی نظارت داشته باشند؛ از لحظه ثبت سفارش تا زمان ترخیص و ورود به شبکه توزیع. این نظارت نباید صرفاً آماری و پسینی باشد، بلکه باید به‌صورت عملیاتی و در لحظه انجام شود تا امکان احتکار، انحراف یا تأخیر در توزیق نهاده‌ها به بازار از بین برود.

همچنین پایش دقیق میزان نهاده‌هایی که به بازار توزیق می‌شود باید در دستور کار قرار گیرد. هر گونه خلل در عرضه، بویژه در شرایطی که تولیدکنندگان با کمبود خوراک مواجهند، می‌تواند تعادل عرضه و تقاضا را برهم زده و به افزایش قیمت محصولات پروتئینی منجر شود. این افزایش، نه‌تنها سفره مردم را کوچک‌تر می‌کند، بلکه به تضعیف امنیت غذایی کشور نیز دامن می‌زند.

برای جلوگیری از احتکار نهاده‌ها، لازم است سامانه‌های رصد و رهگیری کالا به‌صورت شفاف و قابل دسترسی برای نهادهای نظارتی و صنعتی فعال شوند. تخصیص نهاده‌ها باید بر اساس ظرفیت تولید واقعی دامداران و مرغداران انجام شود، نه بر اساس روابط یا نفوذ در شبکه‌های توزیع. هرگونه انحراف از این مسیر، به معنای تزریق رانت به بازار و افزایش فشار بر مصرف‌کننده نهایی خواهد بود.

■ نسبت واردات نهاده‌ها به تولید گوشت

سال ۱۴۰۳ تولید گوشت و مرغ با افت محسوس مواجه شد و واردات نهاده‌های دامی نیز کمتر از نیاز واقعی بود. در سال ۱۴۰۴ نیز با وجود افزایش واردات، اختلال در توزیع و تداوم احتصار مانع بازگشت تعادل به بازار شده است.

بررسی‌های آماری از وضعیت تولید گوشت قرمز و مرغ در سال ۱۴۰۳ نشان می‌دهد این ۲ محصول اساسی با کاهش عرضه و افزایش قیمت مواجه بوده‌اند. طبق گزارش‌های رسمی وزارت جهاد کشاورزی، تولید گوشت مرغ در سال ۱۴۰۳ حدود ۲٫۵ میلیون تن برآورد شد که نسبت به سال قبل‌تر کاهش ۱۰ تا ۱۵ درصدی را نشان می‌دهد. تولید گوشت قرمز نیز با افت حدود ۵ درصدی به کمتر از ۹۰۰ هزار تن رسید. این کاهش تولید در شرایطی رخ داد که تقاضای مصرفی در سطح کشور ثابت مانده و حتی در برخی مناطق افزایش یافته بود.

در همین سال، میزان واردات نهاده‌های دامی شامل ذرت، کنجاله سویا و جو، مجموعاً حدود ۱۲٫۵ میلیون تن اعلام شد که نسبت به سالال ۱۴۰۲ کاهش حدود

آیا جنگ اقتصادی واشنگتن و پکن وارد مرحله جدیدی شده‌است؟

واکنش جدید ترامپ در برابر چین

بر اساس تحلیل‌های CNBC و بلومبرگ، نوسانات شدید بازار در کوتاه‌مدت ادامه خواهد داشت. در صورت تشدید تنش‌های تجاری میان واشنگتن و پکن، خروج سرمایه از بازارهای سهام و حرکت به سمت دارایی‌های امن محتمل است. حتی اگر تعرفه ۱۰۰ درصدی به‌طور کامل اعمال نشود، اثر روانی آن تا مدت‌ها بر اعتماد سرمایه‌گذاران باقی خواهد ماند. روند تنش تجاری میان آمریکا و چین از سال ۲۰۱۸ تاکنون بارها موجب نوسان شدید در بازارهای جهانی شده است. در دوره جدید نیز مواضع تعرفه‌ای ترامپ، بویژه در آستانه انتخابات، نگرانی‌ها از بازگشت جنگ تجاری و کندتر شدن رشد اقتصاد جهانی را افزایش داده است. این تحولات نشان می‌دهد اقتصاد آمریکا، برخلاف تصور عمومی، در برابر تحولات تجاری با چین نه‌تنها مقاوم نیست، بلکه به‌شدت شکننده و واکنش‌پذیر شده است.

■ تاثیر تنش‌های تجاری میان چین و آمریکا

ادامه تنش‌های تجاری میان چین و آمریکا، بویژه در قالب

گروه اقتصادی: تهدید ناگهانی دونالد ترامپ به اعمال تعرفه ۱۰۰ درصدی بر کالاهای وارداتی از چین و لغو دیدار با رئیس‌جمهور این کشور، موجی از بی‌ثباتی را به بازارهای مالی جهان تزریق کرد. عقب‌نشینی ساعاتی بعد ترامپ از مواضع خود، نه‌تنها بر شکندنگی تصمیم‌گیری در کاخ سفید سایه انداخت، بلکه نشان داد اقتصاد آمریکا تا چه اندازه در برابر تحولات تجاری با چین آسیب‌پذیر و واکنش‌پذیر است.

در ابتدای روز اعلام ناگهانی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری آمریکا مبنی بر احتمال اعمال تعرفه ۱۰۰ درصدی بر کالاهای وارداتی از چین، در کنار لغو دیدار رسمی با رئیس‌جمهور چین، موجی از بی‌ثباتی به بازارهای مالی جهان تزریق شد. این موضع‌گیری تند نه‌تنها بورس آمریکا را با شدیدترین افت روزانه از ماه آوریل مواجه کرد، بلکه بازارهای اروپا و آسیا را نیز به واکنش منفی واداشت. شاخص‌های داو جونز، S&P ۵۰۰ و نزدک به ترتیب با افت ۲٫۷، ۳٫۵ و ۳٫۵ درصدی بسته شدند و شرکت‌های فناوری وابسته به زنجیره تأمین چین مانند اپل، تسلا، انویدیا و AMD از بزرگ‌ترین بازندگان معاملات روز جمعه بودند. در اروپا نیز شاخص Stoxx ۶۰۰ بیش از ۱٫۲ درصد افت کرد و بازارهای فرانسه، آلمان و هلند روزی کاملاً منفی را پشت سر گذاشتند. همزمان، ارزش دلار کاهش یافت و سرمایه‌گذاران برای پوشش ریسک به خرید ین ژاپن و فرانک سوئیس روی آوردند. باردهی اوراق قرضه آمریکا نیز پایین آمد که نشانه‌ای از افزایش تمایل به دارایی‌های امن در فضای پر تنش اقتصادی بود. اما آنچه این نوسانات را پیچیده‌تر کرد، عقب‌نشینی سریع ترامپ از مواضع قبلی ایش بود!

ترامپ گفته بود هیچ دلیلی برای دیدار با «شی چین‌پینگ» رئیس‌جمهور چین نمی‌بیند، چرا که «تفاوت عجیبی در چین در حال وقوع است» و این کشور «به طور فزاینده‌ای خصمانه شده است» اما بعد از آن در پاسخ به پرسش خبرنگاران درباره لغو این دیدار گفت: «من آن را لغو نکردم اما نمی‌دانم که آیا قرار است (چنین دیداری) داشته باشیم. صرف نظر از این موضوع، قصد دارم آنجا (کره جنوبی) باشم، بنابراین تصور می‌کنم ممکن است این (دیدار) برگزار شود».

ترامپ با اشاره به اقدام جدید چین درباره اعمال محدودیت بر صادرات مواد معدنی کمپابل ادامه داد: «کاملاً غافلگیر کننده بود. آنها به یک‌باره این ایده واردات و صادرات را مطرح کردند و هیچ‌کس، واقعاً هیچ‌کس چیزی در موردش نمی‌دانست».